
STÂNĂ

Revistă Profesională și de Cultură

**Organ al Oierilor din
întreaga țară**

*

MOTTO:

Doina e a noastră! Munților
noi le dăm viață și le mărăm
farmecul ce au! Noi cunoa-
ștem glasul tainic al izvoa-
relor! Noi ne-am înfrățit cu
bradul!

DIRECTOR:
NICOLAE MUNTEAN

*

„STÂNA“

ORGAN AL OIERILOR DIN INTREAGA ȚARĂ

APARE IN FIECARE LUNĂ

ABONAMENTE:		REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
Pe un an	Lei 100	POIANA-SIBIULUI JUDEȚUL SIBIU
Pe 6 luni	„ 60	
Exemplarul	„ 10	

CUPRINSUL:

Cuvânt la inaugurarea localului U. O.	<i>Nic. Muntean</i>
Lacrimi	<i>Maria Muntean</i>
Creșterea rațională a oilor se poate face fără oieri și ciobani pregătiți?	<i>Dr. N. Teodoreanu</i>
Departate sunt de voi...	<i>D. Nacea</i>
Industria brânzeturilor în România	<i>Dr. Eug. Gălușcă</i>
Pribeag	<i>Victor Cosma</i>
Scoala de fabricarea brânzeturilor Winklhof	<i>Dr. I. Dăncilă</i>
Spre mai bine	<i>Pr. Ion Boțocan</i>
Colonizarea oierilor	<i>Gh. Lăzărescu</i>
Datini străbune la Poiana-Sibiului	<i>Petru Țiucra</i>
Oierii din Covasna și continuitatea elementului național în această parte a Ardealului!	<i>Ioan Ciangă</i>
Ideie; — practică și progres —	<i>Ion L. Apostoloiu</i>
Cuvânt de deschidere la cursul pomicol din Sibiu	<i>Nic. Muntean</i>
Dela U. O.	* * *
Pagina Reuniunilor	* * *
Informațiuni	* * *
Știri din țară și străinătate	<i>N. Vonica</i>

MOTTO :

Doina e a noastră ! Munților
noi le dăm viață și le mărim
farmecul ce au ! Noi cunoaștem
glasul tainic al izvoarelor !
Noi ne-am înfrățit cu
bradul !

Cuvânt la inaugurarea localului U. O.

În 16 Februarie 1936 în cadrul unei creștinești sărbări s'a făcut inaugurarea localului U. O., cu care ocazie Dl Nic. Muntean președintele U. O. a rostit cuvântarea ce o publicăm mai jos.

*Doamnelor,
Domnilor,
Frați oieri,*

Cu această solemnă ocazie a inaugurării localului Uniunii oierilor din întreaga țară, îmi permit să repet cu mândrie în auzul Dv. și al țării incontestabilul adevăr, că: *Neamul românesc este neam de ciobani!*

Născuți, crescuți pe aceste încântătoare plaiuri și adăpostiți în vremurile de grele încercări în Munții Carpați, acești ciobani — părinții noștrii ai tuturor — au plămădit, născocit și păstrat tot ceea ce constituie azi specificul românesc: limba, credința, portul, cântecele, jocurile și obiceiurile!

Dela Nistru până la Tisa și peste Dunăre au făcut să răsunе dulcea limbă românească și fluierul ciobănesc!

Cercând a străbate negura trecutului, în lumina adevărului, vom face constatarea, că în hotarele actuale — și peste ele — ale României întregite cu atâtea jertfe și suferinți în anul 1918, a pulsat din cele mai vechi timpuri o viață păstorească românească cu un suflet, o singură inimă și un crez; innodându-se prin Unirea sfântă firul vieții românești întrerupt de veacuri de năvălitori, cari n'au avut nimic comun cu pământul și viața, care se scurgea liniștit și mulțumită în acest cămin românesc!

Avem conștiința trecutului și drepturilor noastre sfinte asupra acestei glee cu care una am fost, suntem și vom rămânea! Această conștiință bazată pe sfântul adevăr, care nu poate fi întunecat sau desmințit este cel mai puternic argument, care ne întărește și care dă rămă pretențiile absurde, cu nimic justificate ale acestora, cari se încăpăținează a ridica mereu pretenții asupra pământului îngrășat cu trupurile și sângele vărsat în lung și latul lui!

Pământul românesc stăpânit și exploatat multă vreme de ceice și-au părăsit patriile *a refuzat cu îndărătnicie să vadă în ei altceva decât niște venetici!*

Plaiurile românești fără viața pe care le-au dat-o și dau români sunt pustii, sunt cimitere în cari oricât ar simula streinul voie bună tot pustii rămân!

N'a răsunat nicicând prin văi, pe dealuri și munți fluier strein și n'au păscut prin floricele ciopoare de oi păzite de ei!

Dealtfel nu este în intenția mea Dlor și sunt și prea umil descendent din falnicul stejar al neamului oieresc, ca să pot spune în cuvinte marea și neperitoare opera ce aparține ciobanilor români!

Subliniez tristul adevăr, că neținându-se seamă de trecutul oierilor, care se contopește cu însăși istoria neamului, precum nici de importanța oieritului în cadrul economiei naționale, oierii au fost și sunt priviți — cu totul pe nedrept — ultima clasă socială, iar oieritul ocupația cea mai dejositoare!

Continuându-se în această mentalitate pieirea oierilor și a oieritului era de neînălțurat!

Treziți din nepăsare — cam târziu de fapt — oierii din toată țara s'au adunat în ziua de 21 Noembrie 1935 în orașul Sibiu, în primul lor congres și au înființat Uniunea oierilor din întreaga țară, asociație, care are de scop apărarea intereselor profesionale și a lupta pentru a asigura oieritului — *adevărată știință, vastă și complicată* — condițiunile de normală dezvoltare și progres într'o țară agricolă cum este a noastră!

Astăzi în cadrul acestei modeste sărbări U. O. își inaugurează localul: casa de sfat și de muncă; casa de cinstire a trecutului și făurire a viitorului!

Privirile și speranțele tuturor oierilor conștii de însemnătatea U. O. se îndreaptă spre această casă la temelia căreia am pus azi credința și nădejdea în Atotputernicul Dumnezeu, care precum a trecut neamul românesc prin atâtea greutăți dar nu l-a pierdut, astfel va trece peste toate greutățile zilelor și pe aceea, cari în tot trecutul lor s'au încălzit incontinuu la vatra caldă a credinței strămoșești!

Pe El nepărtinitorul în împărțirea dreptății îl rugăm să ne ajute ca să putem lupta fără întrerupere pentru binele celor, cari constituiesc Uniunea!

Suferințele și nevoile oieritului sunt multe și felurite; nu ne sparie însă mulțimea și nici varietatea lor!

Suntem hotărâți să trecem corabia oieritului prin oricâte obstacole, furtuni și valuri ar veni peste ea, stând mereu la locul de comandă!

Lupta noastră este românească și este dreaptă; revendicările ne sunt juste, armele cele legale!

Unde este muncă dreaptă și perseverență, acolo este puterea și Bunul Dumnezeu cu ajutorul său!

În lupta culturală, socială și economică ce am pornit, dorim să avem concursul tuturor claselor și profesiunilor românești, care ne cinstesc trecutul și ne apreciază ocupația!

Ajutând la ridicarea și bunăstarea oierilor români, se ajută unul din factorii de producție de care țara nu se poate lipsi!

Datorința fiecărui oier este, să contribuie din toate puterile sale la ridicarea prestigiului Uniunii, sprijinind în mod devotat toate acțiunile ei!

Să facem din U. O. o organizație respectată și ascultată, care să impună prin solidaritate și disciplină și biruința a noastră va fi!

Fluierul prin care se cântă toate durerile oierilor și năcazurile oieritului este revista „Stâna”, care se

străduiește a întemeia pe trecutul glorios, un falnic viitor al oieritului!

Oieri! Fi-ți demni de trecutul vostru și mândri pe profesiunea ce aveți!

Strâns uniți toți din toate unghiurile țării în jurul U. O. formăm puterea socială și economică, care va învinge toate obstacolele și va delătura toți buștenii puși în calea înaintării noastre!

Dumnezeu să ne ajute!

NIC. MUNTEAN.

Lacrimi...

I.

*Auzi cum urlă vântul,
Cum geamul mi-l isbește,
Involburând pământul
Șoptind tristă poveste!*

II.

*Ascult, și simt în pieptu-mi
Cum jalea mă apasă,
Și cum din ochi-mi lacrimi
Șiroaie se revarsă.*

III.

*Căci tot ce spune vântul
Când geamul mi-l isbește
In tristele lui șoapte,
E a mea tristă poveste...*

Maria Muntean.

Creșterea rațională a oilor se poate face fără oieri și ciobani pregătiți?

Progresul în toate ramurile de activitate omenească nu s'a făcut și nu se va face decât prin specializare, prin punerea în practică a descoperirilor științifice respective. Acolo unde cuceririle științei, unde rezultatele ei binefăcătoare nu pot pătrunde omul se primitivizează, sau rămâne pe treapta cea mai inferioară a civilizației, cum se observă la multe popoare quasi sălbatice. Este drept, că am moștenit dela moși strămoși focul sacru și dragostea necontestată față de oi. Aceste virtuți sunt descrise și zugrăvite cu măiestrie de diferiți călători străini care au vizitat Țara Românească în decursul secolelor al 14—19-lea, rămânând adânc impresionați de frumusețea și mărimea enormă a cârdurilor de oi. În trecut observăm, că stăpânii oilor, oierii peregrinau neîncetat cu turmele lor pe plaiurile încântătoare ale țării românești de la munte la baltă și dela baltă la munte. Proprietarii (mocanii) de oi după ce s'au stabilit în diferite părți ale țării aproape toți astăzi se ocupă cu agricultura, iar oile sunt date în grija ciobanilor, constituind o anexă.

Una din cauzele, care a contribuit în mod efectiv, la propășirea și renumele oilor din trecut era și faptul, că proprietarii singuri își administrau, îngrijau și supravegheau zilnic oile. Astăzi sunt mulți proprietari, care nu le văd nu numai cu zilele, dar chiar și cu săptămânile.

De obicei, atunci când se întâmplă să pice oile, de cele mai multe ori din cauza relei îngrijiri, alimentației și lipsei de vaccinare în contra boalelor contagioase, stăpânii își mai văd de nevoile târlelor și căștelele cu oi.

Oierii sau târlašii de eri au devenit astăzi mari proprietari, funcționari de seamă; mulți au părăsit satul și moșia și s'au stabilit la orașe unde standardul vieții este mult mai ridicat, pretențios și chiar luxos. Oile se

îngrijesc astăzi de ciobani angajați cu anul, fie plătin-du-se simbrie, fie în natură: oi, haine, brânză, etc.

Intre ciobani sunt diferite trepte: ciobanul șef, numit scutar, care chibzuieste de tot ce necesită creșterea și îngrijirea lor. El dă seama stăpânului de tot ce se întâmplă, de mersul treburilor oilor. Toți ceil'alți ciobani (sau păcurari) sunt sub ordinele scutarului. Ciobanii poartă diferite numiri, după cârdurile sau ciopoa-rele pe care le îngrijesc: mulgători, mielari, cârlănari, strungari, etc. Cei mai mulți nu știu carte. Mulți sunt rutinați și încăpăținați, privind cu neîncredere sfaturile științifice și practice ce li-se dau. Și pentru a-i convinge trebuie mult tact și multă dibăcie.

La noi, profesia de ciobani a fost neglijată și este rău plătită.

Astăzi când oile se micșorează ca număr, când s'au descoperit o mulțime de boli dintre care unele foarte periculoase, în fine când cultura pământului este foarte variată, este absolut nevoie de *ciobani bine pregătiți*, mai ales când li-se încredințează un capital reprezentat prin turme de oi de circa 200—1.000,000 lei valoare. *Fără ciobani buni, pierderile sunt mari și venitul redus.*

În timpurile mai vechi, ciobanul proprietar de oi, lua pe lângă el copilul de mic și-l învăța treptat până când devenea mare.

Când băiatul se însura, tatăl îi dădea o parte din oi și devenea și el la rândul lui oier.

Astăzi ciobanii pricepuți sunt rari și sunt și mai rari când ei își transmit cunoștințele la copiii lor. Își îndrumează vâstarele către învățătură sau alte meserii mai bine retribuite și văzute.

România este o țară, care prin topografia ei, prin agricultură și climat multă vreme va oferi toate condițiunile necesare creșterii oilor atât rentabilă cât și prosperă.

Lipsește *ciobani* bine pregătiți precum și maeștri de telemea, cașcaval. Trebuie neapărat să fie formați și adaptați la cunoștințele actuale, care călăuzesc creșterea oilor în statele înaintate. Fără însușirea și pose-

darea tuturor chestiunilor, care vin în directă atingere cu creșterea rațională și rentabilă a oilor de către ciobani, exploatarea lor va fi rudimentară și va decădea încetul cu încetul până la dispariție.

Franța deși are un număr de oi mai mic ca al nostru: 9.800.000, totuși are un venit aproape îndoit decât cel produs de cele 12.000.000 oi cât avem noi. *Încă din anul 1871 la oieria statului dela Rambouillet (Franța) s'a format o școală de ciobani, care după câțiva ani de intrerupere (1894—1922) și-a reluat cursurile după războiul mondial 1914—1918, la 1922.*

Această școală a dat rezultate foarte bune și astăzi s'au înființat și alte școli mai mici *de ucenici* în ciobănie.

Prin urmare una din problemele cele mai serioase de care depinde propășirea capitalului reprezentat prin marfa animal este îngrijirea lor. Această îngrijire depinde de recrutarea și formarea ciobanilor. În prezent nu mai corespund atribuțiunilor. *Creșterea oilor nu este altceva decât o exploatare industrială, care se lichidează, dacă nu se soldează cu profit la sfârșitul fiecărui an.*

Se impune neîntârziat înființarea unei școli teoretice și practice, în care să se primească toți, care doresc să se destine ciobănitului.

Învățământul, întreținerea și îmbrăcămintea să fie gratuită.

După absolvirea școlii și a părții practice, în urma unui examen, să primească concurenții reușiți diplome sau certificate de absolvire. Fiecare cioban să aibă un carnet, din care să se vadă (. . . .) numărul mieilor crescuți. Pentru a fi atrași de această *profesie grea* s'ar putea ca să li se acorde avantajii la facerea armatei (reducându-se stajul militar) și să fie plătiți mai bine, după aptitudinea și cunoștințele ce posedă.

În școli, pe lângă noțiunile practice de medicină veterinară, zootehnie, alimentație, etc. să învețe să citească și să scrie, precum și cunoștințe elementare de contabilitate.

Ciobănitul este o specializare practică. Această specializare trebuie să fie liberată de *rutina*, de *prejudeciile și empirismul în care se scaldă* inocent astăzi.

Din păcate sunt astăzi multe personalități, care necunoscând greutățile și riscurile cu care se luptă crescătorii de oi, cred fără să cunoască și să aprecieze progresul realizat în creșterea modernă a oilor, că ciobanii noștri sunt tot așa de buni ca și altă dată.

Sunt destoinici și faimoși pentru timpurile trecute, însă nu pentru astăzi. Ei nu au avut posibilitatea să își apropie (asimileze) treptat cunoștințele sumare strict necesare și ideile noi date la iveală de științele experimentale — *ovicultura, igiena, alimentația, combaterea boalelor, contabilitate, etc.*

Formarea, recrutarea și salarizarea ciobanilor au făcut obiectul celor mai interesante discuții la congresul crescătorilor de oi în Franța în anul 1929. (Les congrés du Mouton 1929).

22—II—1936

Director Dr. N. Teodoreanu
șeful Oierii Palas.

Departate sunt de voi...

I.

Departate sunt de voi isvoare!
De-al vostru murmur răsunător,
Departate-mi sunteți!, dar apare,
Al vostru farmec neperitor.

III.

Departate sunteți stânci străjeri!
Ai falnicilor munți Carpați.
Departate! ați fost văzuți și ieri,
Dar azi vă simt apropiați.

II.

Par'că v'aud cu-a voastre șoapte
Răsunând prin munți și văi,
Mi-e dor din zi și până'n noapte!
Când, gândesc iarăși la voi.

IV.

La fel, voi brazi și lăsători!
Tovarăși buni nedespărțiți,
Voi veți rămâne visători!
Celor dintâi îndrăgostiți.

V.

Departate mă găesc de voi!
Departate voiu muri!
Dar gândul meu legat de voi,
A fost și 'n veci va fi!

Dumitru Nacea,
Băbeni-Vâlcea.

Industria brânzeturilor în România

de Dr. Eugen Gălușcă

medic veterinar la
Institutul Național Zootehnic.

Poporul român ocupându-se din cele mai vechi timpuri cu păstoritul, animalele au constituit și constituie încă și acum un însemnat izvor de câștig.

Animalul, care se obișnuiește ușor regimului de creștere destul de înapoiat din țara noastră, este oaia. Numărul oilor, a căror creștere a fost numai în mâinile Românilor pe aceste meleaguri din munții Carpați și până în Dobrogea, a tot crescut până în veacul nostru. Produsele ce se obțineau dela oaie, vechii păstori le valorificau în diferite moduri (feluri). Carnea, sau era consumată pe loc sau transformată în pastramă se trimitea în Turcia. Lâna era întrebuințată în mare parte pentru industria casnică, iar o parte se vindea fabricilor de postav din Transilvania. Laptele nu se putea valorifica ca atare, ci era transformat în brânzeturi. Numărul mare de oi și creșterea înapoiată a vitelor cornute, ne explică pentru ce brânzeturile românești sunt preparate aproape numai din lapte de oaie.

Comerțul de brânzeturi în vechile principate și voievodatele românești a existat din timpuri străvechi, date oficiale nu avem, decât din timpuri mai apropiate. Prima dovadă în această privință o găsim în tariful vamal instituit de Voievodul Ardealului, Știber, în anul 1400, la punctul de frontieră Törs, plătindu-se un ducat pentru 200 kgr. brânză. Dela această dată existența brânzeturilor se amintește tot mai des, mai cu seamă în schimburile făcute de păstori. Prin secolul al XVI-lea și al XVII-lea, voievozii din Muntenia au creiat obligativitatea păstorilor ardeleni ce-și pășteau oile în câmpia Bărăganului și în Balta Dunării, de a nu vinde brânza până nu se aprovizionau negustorii localnici și proprietarii moșiei, astfel încât cantitățile nevândute puteau să fie trecute în Ardeal.

Nomadismul și transhumanța (trecerea dela munte la șes și invers) s'a urmat regulat până în zilele noastre,

fiind izvorul a mari foloase pentru integritatea națiunii noastre, din punct de vedere al conservării limbii unificate și a contactului permanent dintre românii de pretutindeni, precum și a multor nemulțumiri din partea asupritorilor. Importanța economică însă, a predominat hărțuieților și piedicilor puse de autoritățile dela granița Carpaților, numărul animalelor trecut la pășunat în Principate, ajungând uneori la un nivel destul de însemnat. Astfel numai orașul Brașov cu comunele învecinate, a trimis în anul 1744 la pășunat în Muntenia 93.000 oi și 4685 vite cornute. În anul 1780 din cele 4 milioane oi aflate în Muntenia 500.000 erau ale păstorilor din Ardeal. Datorită acestor legături de o importanță multiplă dintre Transilvania și Principate, a luat un avânt deosebit creșterea oilor, deci prepararea brânzeturilor. Comerțul cu brânzeturi a crescut proporțional cu numărul oilor, iar în urma războiului mondial, datorită noilor condițiuni economice, a luat un avânt și mai mare. Cu toate acestea noi producem dela oi mai multe, ca țările vecine, cea mai mică cantitate de brânză. Astfel Dl. Dr. Ionescu-Brăila, Directorul General al Serv. Zootehnic și Sanitar Veterinar, a socotit, că s'a obținut dela oile noastre în anul 1927 cam 60 milioane kgr. brânză, din care s'a exportat foarte puțin, iar restul s'a consumat în interiorul țării. Cantitățile exportate merg crescând, dela 27 kgr. în 1919, la 740.059 kgr. în 1927, pentru a scădea din nou în anul 1933 la 3800 kgr., pe când țările vecine ca Bulgaria cu un număr de oi de 9 milioane, exportă în anul 1933 peste 1 milion de kgr. de brânză, iar Jugoslavia cu o populație ovină de 8 milioane a exportat 1 $\frac{1}{2}$ milioane kgr. de brânză, iar Ungaria, destul de interesant, dela 1 milion de oi exportă 200.000—300.000 kgr., pe când țara noastră cu o populație ovină de 13 milioane nu poate exporta decât foarte puțin, în acelaș an numai 3800 kgr. Importul însă, merge crescând dela 10.742 kgr. în anul 1919 la 149.638 kgr. în 1927.

Tabloul de mai jos ne va arăta mai bine că, exportul nostru de brânzeturi este cel mai mic dintre țările agrare din Bazinul Dunărean:

Exportul și importul brânzeturilor românești.

Anul	Export kgr.	Import kgr.
1931	169.900	110.800
1932	124.200	72.400
1933	3.800	47.800
1934	108.800	63.000

Exportul în brânzeturi a țărilor agrare dunărene în anul 1933.

Țara	Cantitatea kgr.
Ungaria	218.500
Jugoslavia	1.404.400
Bulgaria	1.169.700
România	3.800

Este dureroasă constatarea, că o ramură a producției noastre agricole, care este menită să contribuie în măsură largă la ușurarea gospodăriei țărănești, este atât de slab reprezentată în comerțul nostru. În timp ce România nu exportă nici jumătate vagon brânză, țările cu același nivel cultural ca Bulgaria, prezintă un excedent de 117 vagoane brânză, chiar dela oi mai puține. După însemnătatea cantităților impo-tate (cumpărate), țările de unde vin aceste brânzeturi sunt: Elveția, Statele-Unite, Franța, Olanda, Cehoslovacia și altele. Exportăm în următoarele țări cu importanță descrescândă: Turcia, Egipt, Grecia, etc. Din aceste date reiese că, importăm brânzeturi de lux din țările apusene cu prețuri ridicate și exportăm brânzeturi în țările Orientale pe un preț mult mai mic.

Pentru a păstra aceste piețe și pentru a câștiga altele noi, trebuie depusă o efortare comună de către crescător, producătorii materiei prime și de către Stat. Crescătorii să caute a-și perfecționa materialul ovin, lăsând de prăsilă numai mânzările bune de lapte, să se asocieze în sindicate de creștere, să îmbunătățească pășunile ce le au pline de scaieți și buruieni, iar alimentația (hrana) din timpul iernii să se facă rațional, după

regulile științei, să se construiască adăposturi igienice, perfecționându-și metodele de preparare a brânzeturilor, raționalizându-le, iar Statul să ușureze organizarea sindicatelor de creștere și a cooperativelor de producție, să înmulțească numărul medicilor veterinari, conducătorii tehnici și îndrumătorii spre mai bine, să înființeze școli practice de preparare a brânzeturilor, și să nu boicoteze exportul prin taxe vamale prea urcate. Acest lucru nu este imposibil, dat fiind prețul redus cu care se vând produsele noastre, față de prețul produselor din țările apusene, apoi cantitățile mici pe care le avem de vânzare, în mare parte datorindu-se obiceiurilor de a crește și de a îngriji oile după sisteme moștenite din bătrâni. Trecând în revistă fabricarea brânzeturilor în țara noastră, vom constata, că cele mai obișnuite brânzeturi românești sunt puține la număr, însă acestea au foarte multe varietăți, după regiunile unde se prepară și după măiestria baciului dela stână. În general brânzeturile noastre se prepară din lapte dulce, închegat cu chiaguri obișnuite pregătite din stomacul mielului sugaci, sau cu chiag din comerț. Coagularea laptelui este slabă sau tare; o regulă în această privință nu este stabilită. Brânzeturile preparate în stănilor noastre și în fabricile ce le avem, după importanța lor sunt: brânza de burduf aceeași ca brânza românească, cașcavalul cu varietățile: grecesc, de Penteleu, Azuga, Brașov, brânza de puțină, telemeaua. Aceste brânzeturi pot fi cu consistență variabilă între moale și tare, fermentate (dospite) și nefermentate, în medie (mijlociu) putându-se situa (așeza) între brânzeturile grase și foarte grase. Aproape toată cantitatea de brânzeturi ce se produce la noi în țară este preparată de oameni ce nu au o școală specială, ci numai rutina (obișnuința și îndemânarea), așa încât și brânzeturile nu vor fi uniform preparate și standardizate, nici cel puțin după varietăți. Numai o mică parte cam 1 milion kgr. se prepară în cele 15 fabrici din țară. În aceste fabrici, cu un capital foarte mic față de alte industrii nu se prepară aproape deloc brânzeturi românești, ci numai brânzeturi streine ca: Ementhal, Parmezan și alte specialități, cu rezultate destul de bune. Dacă din această pro-

ducție totală de 60 milioane kgr. (după Dl. Ionescu-Brăila), s'ar prepara brânzeturi standardizate, uniforme, în cooperative și cele 13 milioane de oi ar fi selecționate (alese) prin sindicate, situația exportului brânzeturilor românești s'ar îmbunătăți mult, putând să ne luăm la întrecere cu țările din care cumpărăm azi brânzeturi de lux în cantități însemnate, iar brânzeturile noastre ar avea o mai bună căutare atât în țară cât și în străinătate.

Pribeag

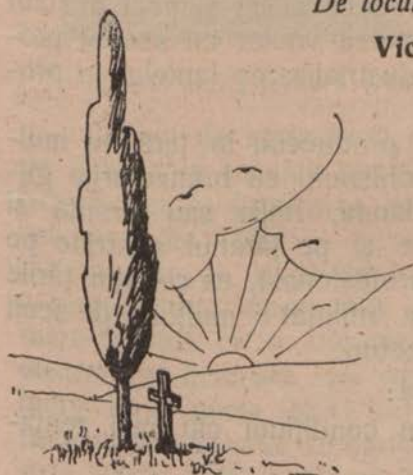
*La poala codrilor de fag,
Scăldat în raze de lumină,
Lăsat-am satul meu și casa,
Și pomii din grădina.*

*Isvoare limpezi de cristal
Ce murmură'n amurg de seară,
Sclipiri de stele și luceferi
In nopțile de vară,*

*Vibrări de doine pe 'nserate,
Sau glas de ciocârlie 'n zori,
Smerite troițe 'n răscruce,
Poeni cu smalt de flori...*

*Lăsat-am toate... și pribeag
Spre zări albastre, nesfârșite
M'am fost dus mereu cu tainic dor
De locurile „sfinte“...*

Victor Gh. Cosma
student.

Școala de fabricarea brânzeturilor Winklhof

de I. Dăncilă.

În multe țări din Europa, cari deși nu au caracterul de țări agricole și nici denumirea de „eminamentă agricolă“, ca a noastră, agricultura — cu ramurile ei anexe — e considerată întâiul factor de producțiune al țării și de aceea i se dă cea mai mare atenție și cel mai mare sprijin, pentru a produce în condițiuni cât mai rentabile.

O astfel de țară este Austria, cu mari orașe industriale și comerciale (Viena, Linz etc.) cu pământ propriu agriculturii puțin, cu munți sălbateci acoperiți cu păduri sau pășuni sau numai stânci de piatră.

Austria, așa cum rămăsese după tratatele de pace, a fost avizată să importe aproape toate articolele de consum din afară. Conducătorii au observat, că aceasta nu duce decât la sărăcirea complectă a țării și de aceea au căutat a pune pe cetățeni în situație de a lupta și învinge vitregiile naturii și să producă din pământul țării cât mai mult și cât mai bun, pentruca să țină piept concurenții din afară și să pună stavilă importului.

Alimentul, ce se cerea în mare cantitate și care s'ar fi putut produce în condițiuni avantajoase în țară, era laptele. Deaceea, pentru a produce acest aliment absolut necesar, statul a sprijinit creșterea vitelor cu scopul producției de lapte, precum și industrializarea laptelui în produse derivate.

Dar brânzeturile, cari se produceau în țară nu mulțumeau pe orășenii, ce erau obișnuiți cu brânzeturile gustoase și fine din Elveția, Olanda, Italia sau Franța și atunci statul, pentru a pune și pe țaranul austriac pe aceeași treaptă de pregătire profesională, ca cel din țările de unde importa brânzeturi, a înființat o mulțime de școli de lăptărie, de școli de brânzeturi.

Aceste școli au triplul rol:

1. Acela de a valoriza în condițiuni cât mai rentabile laptele din o regiune;

2. De a educa țăranii regiunii respective, arătându-le prin exemple vii cum să producă și valorizeze în condițiunile cele mai bune;

3. De a forma din fiii de țărani *baci pricepuți* cu știință de carte, cari să fabrice în țara lor diferite brânzeturi străine sau cu această meserie să-și câștige pâinea în alte țări.

Baci formați în astfel de școli se găsesc în Polonia, la noi și chiar în America.

Un exemplu tipic de astfel de școli este „Școala de fabricarea brânzeturilor din Winklhof“, atașată Școalei de agricultură Winklhof din Oberalm, Provincia Salzburg, Austria.

Școala de Agricultură Winklhof-Oberalm. Vedere generală.

Școala de agricultură, care are ca secție și o Școală de Economie casnică pentru fete, datează din 1908, iar Școala pentru fabricarea brânzeturilor, sub forma în care este azi, din 1929.

Înainte de 1929 era o simplă lăptărie instalată pentru a prelucra maximum 600 litri lapte zilnic. Azi este o mare fabrică cu o frumoasă clădire aparte, modern înzestrată și instalată, un model de „stână școală“. Prelucra zilnic peste 2000 litri lapte. Laptele provine parte dela vacile Școalei de agricultură, iar cea mai mare parte dela peste 100 de țăranii din jur.

Clădirea Școalei de fabricarea brânzeturilor cuprinde:

În subsol o frumoasă pivniță cu 6 încăperi, instalate pentru fermentarea (coacerea) și păstrarea diferitelor brânzeturi, ce se fabrică;

La parter, o sală pentru fabricarea brânzeturilor tari, una pentru fabricarea brânzeturilor moi, una pentru fabricarea untului, una pentru pasteurizarea laptelui, o cameră rece și un mic laborator;

La etajul I. are o sală de cursuri cu un laborator, pentru profesor și elevi și locuința maestrului-baciu;

La etajul II. (mansardă) este internatul elevilor (cu prânzitor, dormitor și baie).

Elevii — fii de țărani, — ce vin la această școală, învață fabricarea brânzeturilor tari¹⁾ și a celor moi sau

Școala de fabricarea brânzeturilor Winklhof.

cu alte cuvinte se învață aci fabricarea următoarelor feluri de brânzeturi: Emental (rotunde și mari de greutatea 75—100 Kgr.), Edamer (brânza olandeză, 2—3 kgr. greutate), Tilsiter (3—5 kgr. de forma unei cărămizi), Monseer (2—3 kgr. și brânză slabă).

Școala Winklhof este una din cele 3 școli din Austria (întâia e cea din Rotholz și a 2-a cea din Imst Tirol) unde se învață fabricarea brânzei Emental, una din brânzeturile, a cărei fabricare cere mai multă pricepere decât oricare alta.

Pe lângă fabricarea brânzeturilor se învață aci și fabricarea untului de calitate.

¹⁾ Citește și „Stăna” An. II. No. 6—7.

Școala de fabricarea brânzeturilor cu laboratorul ei servesc deasemenea pentru instruirea în această direcție a elevilor școalei de agricultură și a fetelor din Școala de economie casnică.

Elevii și elevele sunt împărțiți în grupe și lucrează practic în fiecare săptămână, pentru a-și însuși cunoștințele necesare de obținerea și manipularea igienică a laptelui, pentru a cunoaște condițiile ce trebuie să le îndeplinească laptele pentru a da o bună brânză, precum și cunoștințele necesare de a prelucra laptele — în o formă derivată simplă — în gospodărie.

Invață de asemenea analizele simple ale laptelui, de cari au nevoie în viața de toate zilele, ca dozarea untului, luarea densității laptelui, aciditatea laptelui, proba cu alcool etc.

În laboratorul școalei, țărani din regiune aduc probe de lapte, pentru a determina grăsimea, ce laptele vacilor lor are și pentru a face astfel controlul, selecția și rentabilitatea vacilor, ce cresc.

Laboratorul servește și pentru analizele bacteriologice și chimice necesare în lăptărie, pentru buna reușită a brânzeturilor, ce se fabrică, precum și pentru studiul problemelor speciale, ce se pun în regiune.

Scopul principal al școalei este însă formarea de „baci profesioniști“, cari să lucreze în fabricile de brânzeturi din țară sau străinătate.

Iată deci cum înțelege statul austriac să contribuie la promovarea industriei laptelui.

La această școală sunt primiți în primul rând fii de țărani din Provincia Salzburg. Elevilor săraci și merituosi li se dă ajutor de studii de Camera agricolă a Salzburgului.

Numărul elevilor primiți în fiecare an este de șase.

Pentru a fi primit în această școală se cere vârsta de 18 ani împliniți, se cere să fi servit într'un grajd cu vaci un an și să fi lucrat cel puțin 2 ani într'o cășerie sau cum este la noi în o stână.

Durata cursurilor este de un an de zile, din care opt jani lucrări efective de fabricarea brânzeturilor, iar patru jani lucrări combinate cu cursuri teoretice în școală.

La fabricarea brânzeturilor elevii lucrează sub supravegherea profesorului de lăptărie și conducerea măestrului lăptar. Lucrează prin rotație, în fiecare săptămână altceva. Fiecare are în seama lui un lucru din fabrică, pe care trebuie să-l execute. Lucrează deci independent și având răspunderea a ceea ce face. Ce nu știe cum să facă întreabă maestrul brânzar, care le stă totdeauna la dispoziție cu sfaturi și îndrumări. Fiecare în decurs de opt luni repetă de mai multe ori aceeași lucrare, așa că are ocazia de a și-o înșuși bine.

În aceeași săptămână înainte de amiazi, de exemplu unul are fabricarea cașului Emental, altul fabricarea brânzei Edamer, altul fabricarea cașului Monseer, altul fabricarea untului, altul mănuierea mașinilor, iar altul expediția și vânzarea produselor fabricii în afară.

După amiazi toți lucrează la curățirea și tratarea brânzeturilor în pivniță.

Ce se învață în această școală?

Se învață în primul rând să lucreze bine și cu cap fabricarea brânzeturilor, astfel ca *să se știe adapta și face brânzeturile bune în orice împrejurare și oricare ar fi proveniența laptelui*; învață omenie și să se poarte în lume.

Învață să fabrice unt bun și felurile de brânzeturile amintite; învață să observe greșelile survenite în timpul lucrului și să le îndrepte la fabricare sau în timpul fermentării în pivniță; învață să îngrijească brânza în timpul fermentării și după fermentare; învață să împacheteze și să prezinte brânza sub o formă plăcută publicului și în sfârșit să mănuiască și repare mașinile întrebuintate într'o fabrică de brânzeturile, iar pentruca munca să nu-i fie fără răsplată, învață cum să vândă și deci cum să-și valorizeze produsele.

La partea teoretică a cursului învață toți factorii, cari determină și influențează tehnica brânzeturilor învățate. Li se dă cunoștințele bacteriologice necesare unui bun

baciu, învață metodele de cercetarea laptelui, pentru a găsi dacă l.u. a fost falsificat și dacă este apt pentru fabricarea brânzeturilor; învață metode de analiza brânzeturilor precum și normele de aprecierca lor; învață fabricarea chiagului și producerea culturilor pure de cari au nevoie.

Li se fac cunoscuți factorii, de cari vor trebui să țină seamă când vor păși în practică, căci în fiecare ținut și regiune laptele trebuie ceva altfel lucrat decât în altă regiune, dacă vrem să obținem produse bune.

Anotimpul, starea de lactație a animalelor, nutrirea, întreținerea lor etc., au o deosebită influență asupra laptelui întrebuintat la fabricarea brânzeturilor.

Se învață deci, ca elevii să lucreze cu cap, înțelegând și pricepând rostul fiecărui lucru. Nu se învață prin urmare *rețete de fabricarea brânzeturilor* ci se *formează judecata* elevului, pentruca în orice împrejurări să se *știe adapta* și fabrica brânzeturii de calitate superioară.

Spre lauda Directorului școlii Dl *Ing. R. Brauneis* și a prof. de lăptărie Dl *Ing. F. Wirleitner* școala nu numai că își îndeplinește cu prisosință scopul didactic și economic în regiune, dar produce și profit, din care se întreține școala de agricultură și cea de economie casnică.

Iată deci în scurte cuvinte spiritul de organizator și educator al austriacului și poate și explicația de ce Austria a ajuns azi concurentul de temut al Elveției pe piața internațională de brânzeturii.

Spre mai bine.

Faptul că oierii au răspuns la apelul D-lui N. Muntean — apel care de altfel îi privea întru totul pe ei — dovedește pe de o parte marile nedreptăți și asupriri cu care erau ei împovărați și al căror remediu era numai unirea oierilor, iar pe de altă parte o dorință vie de mai bine pentru viitor. Cele de mai sus le-a dovedit cu prisosință „Congresul dela Sibiu” care a fost punctul culminant al acestor manifestări. Și dacă entuziasmul din inimile congresiștilor dela Sibiu, s'a transmis și în ale altora ceva mai sceptici, mai neîncrezători, putem conchide că, grație acestui entuziasm, multe din doleanțele oierilor vor fi satisfăcute, prevăzându-le astfel un viitor mai bun.

Cu toate acestea însă, mulți dintre oieri, chiar dintre cei doritori de mai bine, înțeleg greșit sau numai în parte rostul Uniunii Oierilor. Nădăduesc acești oieri că, prin „Uniune” să obțină prețuri mai bune. Se gândesc deci la valorificarea produselor lor. Speranța cea mai mare și la mulți ultima, este urcarea prețului lânii. Desigur că unirea, prin solidaritate, va realiza această dorință, însă ceice numai asta nădăduiesc nu înțeleg rostul Uniunii. Apoi înlăturarea acelor nedreptăți ce îi apasă pe oieri, plătind un plus de impozite, se impune ca necesară satisfacerii sentimentului dreptății, deși „dreptatea nu este din lumea aceasta”. Se adaugă în fine între dorințele oierilor și acea a înlesnirii la arendarea locurilor de pășunat, bălților etc. Cu alte cuvinte: ușurarea vieții prin cheltueli mici și venituri mari. Negreșit acesta este idealul, ca la cheltueli puține să ai câștiguri cât mai mari. Și dacă unele reduceri din cheltueli depind în bună parte de „Uniune”, dela care așteptăm nerăbdători rezultatul strădaniilor, apoi ridicarea prețului produselor depinde în cea mai mare parte de producătorii oieri. Se cere deci o prefacere în obiceiurile oierilor cele privitoare la prepararea brânzeturilor, pentru care fapt sunt necesare metode noi.

Însă această chestiune e cu totul neglijată de oieri. Ei doresc preț bun pe „marfa lor” fără să se întrebe dacă ea corespunde pretenției lor.

Desigur, că numai atunci vor putea să aibe această pretenție când marfa lor va fi fabricată în cele mai bune condițiuni. Atunci, oricât de amator de produse streine ar fi consumatorul român, oierii tot își vor vedea răsplătită munca lor. Se mândresc oierii cu tradiționalismul lor, demn de toată lauda; prin aceasta însă să nu devină refractari progresului! Un conferențiar la radio spunea cândva, că se cunosc până azi peste o sută de mii de feluri de a prepara laptele, dar că noi Românii am rămas la aceleași cunoștințe pe cari le aveau strămoșii noștri Romanii în fabricarea brânzeturilor. Unde este deci progresul nostru? Din o sută de mii de feluri cunoaștem noi zece? Mă îndoiesc! Asupra acestui punct trebuie îndreptată atenția cea mai mare și anume asupra perfecționării metodelor de preparare a brânzeturilor și deci asupra prezentării pe piață a unei calități superioare a produselor lactate. Aceasta pentru singurul motiv, că oierul conștient nu-și ține oile pentru a cheltui puțin cu ele, ci pentru a se folosi de produsele lor. Dacă s'ar ține seama de acest adevăr, desigur, că atunci nu ar mai fi simțite atât de puternic cheltuelile drepte și nedrepte pe care le fac oierii. Dl N. Muntean arăta cândva cât de prețuite sunt brânzeturile streine — desigur nu numai pentru că-s streine ci și pentru că-s superioare brânzeturilor noastre — zicând, că un kg. de brânză științific preparată se urcă adesea la fabuloasa sumă de 300 lei. Față de veniturile de azi ale unei oi, așa este, că ar fi preferabil numai un kg. de brânză de aceea, în locul tuturor celorlalte produse ale ei? Cu siguranță că acel kg. de brânză în nici un caz, că nu va fi obținut din mai mult de 5 kgr. lapte de oaie. Oierii altor țări au de înfruntat, pe lângă neajunsuri de care ne isbim și noi, neajunsurile provenite din vitregia naturii. Și dacă România în privința bogățiilor sale naturale, e numită adesea „un nou Mexic”, nu-i mai puțin lăudată în privința condițiilor prielnice oieritului. Să nu se

obiecteze însă, că o astfel de brânză despre care amintirăm, nu ar cumpăra-o nimeni! Aceasta a fost doar un exemplu, care, chiar dacă s'ar realiza, am fi mai fericiți cu acea nenorocire, să stăm cu marfa bună necăută. Și ar fi un rol al U. O. de a înlesni desfacerea produselor. Dar să lăsăm această problemă (desfacerii produselor), cu nădejdea, că va fi ea desbătută într'un viitor cât mai apropiat.

Se plâng consumatori de produsele de azi, zicând că se găseau brânzeturi mai bune înainte de război. Care să fie cauza pentru care merg oierii regresând? Gustul consumatorului, sau nepăsarea și neglijența producătorului? Mi se pare mai degrab ultima, pentru că mulți oieri au renunțat la ocupația lor de căpetenie din timpul verii, dând laptele dela oi „specialiștilor sârbi” în fabricarea cașcavalului și în... specularea naivității oierilor, cari „fac afaceri”, în schimb însă — mulțumim lui Dumnezeu — că ne fac reclamă brânzeturilor noastre cu eticheta din... „Balcani”!!! Frumoasă reclamă! Mai ales, că ușurează discreditarea produselor și lezarea intereselor personale. Dacă cele zise nu ne pot trezi, mai presus de toate însă sentimentul național nu vrea să-și exprime revolta?

Eu socotesc problema perfecționării produselor laptelui ca fiind cea mai principală pentru oieri. Însă tocmai la aceasta ei nu se gândesc de loc sau prea puțin. Datoria de a-i lumina în privința aceasta o au conducătorii oierilor. (Ce fericire este, că a venit timpul să putem vorbi despre conducătorii și reprezentanții oierilor! Dar mai mare va fi atunci când vom putea vorbi despre rezultatul strădaniilor lor). U. O. și-a ales președinte pe cel mai conștient de rolul său. El nu poate fi învinuit de neglijență asupra celor zise, pentru că și-a făcut datoria cu prisosință! Pentru aceasta Dl N. Munteanu merită recunoștință din partea oierilor. Revine apoi această datorie reprezentanților „Reuniunilor oierilor”. Li revine în fine colaboratorului lor cel mai prețios, ba chiar primul factor eficace, Revistei „Stâna”. Cuvântul „Stânei” va deschide multe orizonturi noi cititorilor ei. Cuvântul ei întraripat contribue

și va contribui la entuziasmarea sufletelor oierilor, adevărind dictonul: cuvintele mișcă (sufletele) și se vor găsi printre cititori realizatori ai cuvântului ei pentru a da exemplu și altora: exemplele conving.

Deși asupra celor de mai sus s'a mai discutat, am revenit și eu numai din dorința de vindecare a relexelor de care sufăr oierii. Cred, că nu am făcut o greșală, mai ales că sunt de acord cu cuvintele Sf. Apostol Pavel: „Mie nu-mi este greu să vă scriu mereu aceleleași lucruri, iar vouă vă este de folos”. Filipeni cap. III. vers 1.

Pr. Ion Boțocan-Vaideeni.

Colonizarea Oierilor.

(Continuare din Nr. 1.)

Crescătorie de oi nu se mai poate face de cât în două feluri: oile țurcane cari urmează ca vara să iasă la munte și toamna la șes și oile cari rămân în bălți, islazuri de Dobrogea-Basarabia. Solul țării noastre luat în sensul crescătoriei de oi se împarte în două feluri, munții și bălțile. Carpații cu ramificațiile lor posedă islazuri de vară ce se folosesc pentru oile țurcane, cu restul anului petrecut la șes, bălți cu inconvenientul lipsei de pășuni, urmare al exproprierii sau felului cum a fost aplicată. Lotul tip de 5 H. A. astăzi înlocuiește proprietatea de adineauri, el este sămănat cu porumb și grâu, pășunea o găsești pe aceste locuri numai cu ciopoare mici, deci urmează ca pribegia în marea parte a anului să o faci din munți cari se găsesc pe mijloc și până la hotarele țării. Acesta e felul de viață al crescătoriei de oi țurcane. Căutarea soluției este micșorarea ciopoarelor și care a venit de la sine; strecurarea cu ele pe moșiile existente și prin exproprierile unde se mai poate. Munții însă să se mențină, să fie ai oieritului, să se exproprieze numai satelor cari fac crescătorie. E o greșală, că acești munți se dau satelor învecinate. Asemenea munți sunt plini de vaci, cai și cioporele de oi. Nu mai găsești crescătorie și nu se va

putea îndruma nîcîcînd. Sătenii pierd și cealaltă muncă alergînd după două, oi și vaci la 40—50 km. depărtare. Prepararea brânzei în acești munți nu se mai poate discuta. Există asemenea munți repartizați satelor vecine din proprietatea statului, munții Gorjului, pe care nu-i poți privi decît cu desgust. Exproprierea munților la satele învecinate sunt roadele voturilor din alegeri, oeritului dîndu-i brînci pe rîpă în prăpastia fără fund.

Bălțile Dunării-Dobrogea oferă al doilea islaz și care se poate folosi în tot cursul anului. Acesta e cel mai convenabil luat pentru colonizarea oerilor, din punctul de vedere al selecționării, specializarea brînzeturilor, creșterea de berbecuți bătuți; cu un singur inconvenient, inundația Dunărei.

Avînd terenul islaz, totul se poate realiza, bun înțeles teren expropriat cu destinație crescătoriei. După experiențele din prezent, țigaia, spanca sunt oaia climei de aci, de unde nu vei mai fi nevoit să pleci ca luat de vînt cu direcție necunoscută. Cu ce curaj încerci crescătorie pe locuri nestabile? Trecut prin stîna școală, dacă s'ar putea realiza s'ar putea prepara brînzeturile streine, fiind problematic dacă după experiență și specializare, streinii vor mai putea vinde la noi, unde în așa măsură largă există materia primă: islaz de toate felurile, oi și lapte abundent. Berbecuții bătuți unde se vor putea crește dacă nu acolo, unde există islaz, ce nu cere mare amenajament. Deci pînă mai este timp să se repare greșala exproprierii prin exproprierea bălților în vederea satelor colonii de oierit, singurele menite să ridice și ducă la progres o avere a țării, oieritul. Toate țările luptă încurajînd crescătoria, au mai puțin islaz; iar noi țară cu atît de binecuvîntate locuri, se neglijează, de ce? Avem de toate și prea mult. Unindu-ne cu toții într'un mînunchi să cerem exproprierea tuturor bălților Dunărei cu destinație de islazuri pentru sate colonii de oieri. Aceasta e singura etapă pentru salvarea oeritului și a speculei ce se face. Să ne afirmăm prin noi înșine, viitorul ne va surăde. Sute de mii de H. A. islaz ne oferă bălțile și Dobrogea. Recomand unire și la luptă — dreptatea e a noastră.

Expropierea munților numai satelor crescători de oi, nu învecinații cu munți cari cresc vaci degenerate și pe cari le-aș numi mai de grabă capre. Satele de câmp au fost împroprietărite cu loturi și islazuri, iar noi oierii, considerați copiii vitregi ai acestei țări, până unde cu această viață de nomazi ?

Gh. Lăzărescu
Titerlești-Mehedinți.

Datini străbune la Poiana-Sibiului.

În afară de actele scrise pe pergamente și hârtie, istoria trecutului și originii noastre romane, mai are o mulțime de alte dovezi, pe cari studiindu-le, adevărul istoric reiasă de multe ori mai autentic decât din actele, cari aproape întotdeauna s'au compus tendențios de către dușmanii națiunii noastre. Astfel, trebuie să dăm atențiune deosebită datinelor și obiceiurilor strămoșești.

Înainte de toate, datinele la sărbători, la nuntă, botez, înmormântare și la alte multe ocaziuni, ne dau — cu drept cuvânt — de gândit, pentru ce acestea se uzitează numai la Români? Pentru ce nu le-au înlocuit ei cu datini săsești, ungurești, sau altele? Răspunsul se dă dela sine: pentru că numai Românii se perpetuă din acel nobil popor, care odinioară, ca și acuma, a stăpânit acestea locuri, și care sărbătorea la fel. Tradițiilor trebuie să le dăm mare importanță; evanghelia încă nu s'ar fi putut explica, fără tradițiile sfinților părinți.

Mătăhuzele.

„Mătăhuz“ sau „Mătăuz“ se numește un buchet (șomoiog), de iarbă uscată.

În seara zilei, când se lasă secul (de postul Paștilor) se aprind focuri în câte un vârf de munte, lângă satul Poiana. Mătăhuzul prins în vârful unei prăjini se apropie de foc și după ce s'a aprins, se face semn cu el (se mișcă încoaci și încolo) celorlalți din alt vârf de munte din apropiere.

Lângă focuri se adună locuitorii veseli și iubitori de petreceri. La lăsatul de carne se face „mătăhuzarea mică“, iar la lăsatul de brânză „mătăhuzarea mare“. Bătrânii amintesc, că în vremurile vechi, cei dela foc ziceau (strigau) unele cuvinte, sau fraze și strigau ceva către ceilalți de pe alt vârf de munte din apropiere.

Insemnătatea acestei datini se află explicată prin publicația din „*Cultul creștin și păgân*“, de Dr. At. Marienescu.

Palilia, serbarea de primăvară a păstorilor romani.

Italia, încă dela început a fost țara unde se creșteau cele mai multe vite, a fost țara pășunilor și a păstorilor, cari se mutau cu turmele lor dintr'o parte într'alta.

Până nu s'a întemeiat agricultura și nu s'a dezvoltat viața politică, — viața păstorească a fost viața poporului, dar aceasta și mai târziu avea întâietate, pentru că agricultura nu putea fi fără de vite domestice (Varro, de reb. rom. 11. 1. 9).

Viața aceasta a păstorilor latini, și-a aflat pentru iarnă și primăvara umedă, un loc de scut acolo, unde mai târziu s'a zidit cetatea Romei. Locul unde Romul a început fundarea Romei, mai târziu s'a zis Roma quadrata, împrejurul muntelui Germalus (muntele gemenilor) pe unde s'au păstrat multă vreme spre amintire, niște colibe zise alui Romul și alui Faustul (Preller, pag. 701. Hartung 1. 302. Becker Handb. der röm. Alt. I. p. 105).

Aci pe celalalt munte s'a ales loc pentru colonia cea mai veche, s'a înconjurat cu brazdă de plug și s'a numit Palatium, iar muntele întreg s'a numit Palatinus, *punctul central al religiunii păstorilor și ai tuturor tradițiilor și instituțiilor romane*, la cari se referă reminiscențele cele mai vechi ale Romei.

Palatium își derivă numele său dela zâna *Pales*.

Pales este zâna păstorilor, a susținerii și sporirii, precum a nutrețului și a pășunilor vitelor domestice, *mai cu seamă a oilor*. Venerațiunea zânei din Palatin, s'a răspândit nu numai în Roma și în Lațiu, ci și departe peste Italia, pe unde numai s'au crescut vite domestice.

Sărbătoarea întru reverința zânei Pales s'a numit Palilia, și a fost privată și publică. Cea privată s'a referit

aproape numai la viața păstorească și la datinele populare, iar cea publică, la ziua fondării Romei și a statului Roman.

Cultul zânei se făcea, între altele, cu obiceiul de a se afuma cu o mestecătură din sângele calului de Octomvrie (o sărbătoare) preparat de virginele vestale cu cenușa unui vițel nefătat și ars la sărbătoarea Ferdicidia și din postaia de fasole, și se stropiau cu apă sfințită, ce se credea că are efect de curățirea religioasă.

Zinei se aducea de jertfă o turtă sau pogace de meiu ori de păsat și un coșuleț plin din acest aliment, cum îi plăcea zânei, pe urmă de mâncare lapte cald, deoarece nu se permitea tăierea vre-unui animal pentru carne (nu era iertat sacrificiul de sânge), ca să nu piară nici una din animale chiar la sărbătoarea pentru sporirea și binecuvântarea lor.

Ospătarea cu mâncări și beuturi se ținea afară la câmp pe loc ierbos, și se bea o amestecătură de lapte cu must roșu, și ospătarea era urmată încă de o *curățire religioasă prin foc, anume: Se făceau grămezi de iarbă uscată și paie, sau de tufe tăiate, se aprindeau și între sunete de chimvale și de fluere se mâna turma de trei ori peste foc și pe urmă și păstorii săreau de trei ori peste foc. Toți petreceau cu bucurie, pentru că păstorii beau și cântau mult, și făceau multe vorbe despre sărituri, deoarece înainte de săritură și după aceea se bea și se cânta.*

Aprinderea focurilor la Poiana, este simbolul sărbătoarei de curățirea religioasă a oilor și a păstorilor, cu ocaziunea și pentru venerarea zeiței Palea. Înălțimile căutate în acest scop, amintesc locul de scut în primăvara umedă, întruchiparea locului unde s'au făcut colibele lui Romulus. Celalalt munte tot cu focuri aprinse înseamnă Palatium, locul celei mai vechi colonii alui Romulus. Semnele cu „mătăhuzele“ aprinse date dintr'un vârf celorlalți din alt vârf, sunt probabil semnele începerei petrecerii și a serbării zânei Pales, zeița oilor, a păstorilor și a câmpului cu iarbă. Pales și Palea a însemnat *nutreț* pentru vite, adecă *paie, pleve*. Scrutătorii filologi au aflat, că cuvântul derivă din sanscrita *pâ*, ce înseamnă a susține, a apăra, de aci *palayami*, a păzi, pândi și e rădăcină comună pentru *pa-sco*, adecă *Pascu*, zeul turmelor. (Virg. Aen.

111.297. Serv. V. Ge. 111.1. Arnobiu Sat. 111.40. Plinius in Hist. Nat. XVIII. 72). In limba română avem multe nazale, cari toate se scriu cu sunetul *n*; a păzi (pădi) pronunțat cu nasalul *n*, ne dă cuvântul cu acelaș înțeles *pândi*.

Marinescu, Studii despre Celți (Dacii au vorbit un dialect celtic, limba latină are ca bază limba celtică). *Math* și *Maith* sau *Madh* = câmp. *Math-ach* = pământ de câmp (pășune). De aici derivă: *Madh* = *Pad*, astfel *Pad-in-a* (*in* = loc, *a* = articol rom.), deci *Madhina* = *Padina*. *Math-ach-uz* (Mătăuz), unde *uz* = loc, ca și in. Observăm deci, că buchetul de iarbă uscată, ruptă de pe padină și-a păstrat acelaș nume, adecă *padină*; *madh-ach-in-a* sau *math-ach-uz-a*, iar în județul Aradului se zice: *Motofină*. In dicționarul Șeineanu, cuvântul *Mătăuz* este notat cu „origine necunoscută“.

Cu ocaziunea sărbătoarei religioase a zânei Pales, se zicea următoarea rugăciune (Tradusă din Ovidiu F. L. IV. 747-775): „*Zină Pales! dăruiește spor vitelor, asemenea și păstorilor, ca să iasă din stânele mele lipsa rempînsă, și dacă am păscut pe câmp sfânt, sau am șezut sub arbore sfânt, și dacă oaia a rupt neștiind pășune de pe acest pământ; dacă am intrat în loc oprit, și dinaintea ochilor noștri au fugit nimfele și zeul-jumătate țap, dacă secera mea a despoiat dumbrava de ramuri umbroase, unde oaiei bolnave i s'a dat frunze din coșară, dă iertare vinei mele! Și când a căzut grindină și mi-am adăpostit oile sub un templu dela țară și am tulburat locul nimfelor, să nu luați în socotință, că oile mișcând unghiile, au tulburat apa! Tu zină! îmblânzește pentru noi izvoarele, și zeițățile izvoarelor și pe zeii împrăstiați prin întreaga dumbravă; nu lăsa ca să vedem driadele, nici scalda Dianei, nici pe Faun la amiazi, când odihnește pe câmp. Mână departe boalele, să fie sănătoși oamenii și turmele, să fie și cioporul apărător de câni vigilenți, fă ca seara să nu aduc mai puțin decât am mânat dimineața, nici să gem, readucând lâna oaiei ruptă de lup. Indepărtează foamea rea, ierburi și frunze să fie de prisos, și apă ca să-și scalde încheieturile și să bea. Ugere pline să mulg, și cașul să*

aducă aramă (bani) și să dea curgere de zer limpede prin străcurătoare. Berbecule să mârlească și oaia sămânța concepută să o redea, ca în strunga mea să am mulți miei; lâna să fie moale, ca pe nici o fetiță să nu o sgherie, și încovoioasă pentru mâinile tinere! Ce mă rog, să se întâmple! și noi zinei Pales, doamnei păstorilor, în tot anul îi facem o turtă mare!"

Aceasta zicea păstorul de patru ori întors spre Răsărit, și pe urmă în roaua proaspătă își spăla mâinile.

Păstorii, în zori de ziuă săturând oile, făceau pregătirile pentru curățirea religioasă a oilor. Spre scopul acesta stropiau cu apă pământul la strungă și pe urmă îl măturau cu mătură de nuele, și înfrumusețau strunga cu frunze și ramuri, și ușa o acopereau cu o cunună mare. Atunci făceau un fum vânățiu cu o plantă, iar oaia bălăia în cuprinsul fumului.

Pe vatră se făcea foc din ramuri de rosmarin, brad, oliv și dafin (să miroase frumos) și dacă acestea pocneau tare, se credea semn bun. Asemenea făceau și pentru oile din staul (Ovidiu pune și tămâie).

Dela strămoși ne-au rămas datinele, dela ei și limba. În limba noastră s'a păstrat zâna nutrețului, a câmpului și păstorilor în vorba ce o avem pentru un fel de furaj: *Paie* și *Pale* (În județul Aradului, când se face căpița de fân se zice, că „fânul nu trebuie pus pe căpiță strofocat (sburlit), ci „pale“, adecă o cantitate de fân care se ține bine adunat împreună, cât șade pe coar-nele unei furci“), mathachuza, madhachina, madhina, numele locului de pășune cu iarbă măruntă și deasă (pentru oi), ne-a rămas sub numele de *Padină*, iarba ruptă: *Motofină* și *Mătăhuză*.

Iubiți oieri din Poiana, păstrați acest obicei și reintroduceți uzanțele vechi părăsite de acum 60—70 ani; sunt frumoase prin originalitatea lor, sunt duioase, căci prin ele ne vorbesc străbunii, ele sunt sfinte, pentru că la adăpostul lor ni s'a păstrat originea nobilă.

Petru Țiucra.

Reproducere: Foto M. Iuga, Poiana-Sibiului.

Feciori oieri din Poiana-Sibiului

Fotografie de acum 27 de ani.

Oierii din Covasna și continuitatea elementului național în această parte a Ardealului!

În clipe de grea cumpănă pentru poporul românesc din Ardeal, în timpul subjugării maghiare, oierii au avut de îndeplinit cea mai grea misiune, cea de continuitate a elementului național, misiune ce au dus-o la capăt cu rezultate frumoase și fără ca mulți să-și dea seama de importanța ei!

Între acești eroi, cari au dus lupta până la capăt sunt socotiți și oierii din Covasna.

Dacă ar veni cineva din alte ținuturi în regiunea Covasna și ar asista la o serbare a oierilor, unde flutură cămeșile albe ca neaua și unde se vorbește o limbă perfectă, ar rămânea uimit de atâta conștiință românească, după 1100 de ani de jug maghiar.

Regiunea Covasna situată în județul Treiscaune, județ cu majoritatea comunelor maghiare și-a păstrat tot ce a avut ea mai scump, limba și portul împreună cu jocurile naționale, cari și azi sunt acele de acum 1000 de ani.

Explicația acestei păstrări a elementului românesc în aceste părți se datorește numai ciobanilor noștri, cari în fiecare toamnă coborau cu oile depe plaiurile munților noștri din Ardeal, — cum fac și azi — întărind legăturile și nădejtile de mai bine cu frații de peste Carpați!

Întorși primăvara pe plaiurile de unde au coborât aduceau cu ei suflet și însuflețire românească, dela frații de dincolo cum ziceau ei!

Deaceea li-se cuvine multă recunoștință și trebuie ca și de acum înainte să dăm acestei ocupațiuni cea mai mare atențiune, pentru a o ridica la rangul de care se bucură celelalte profesii, ajutând ca produsele lor să fie valorificate mai bine ca azi, ca astfel ciobanii, cari îndură cea mai aspră soartă a vieții acesteia, să fie cât de cât satisfăcuți!

Să căutăm, să îndepărtăm intermediarul pentru plasarea produselor oierilor și prin forță proprie să ridicăm această profesie unde merită!

Să ajute Dumnezeu ca drumul pe care oierii au apucat să fie un drum ușor de străbătut, iar conducătorului și inițiatorului lor să-i ajute Dumnezeu să străbată acest drum fără piedici, cari dacă se vor ivi totuși ne luăm angajamentul, că le vom delătura noi, cari îl urmăm necondiționat!

Covasna, la 20 Februarie 1936.

Ioan Ciangă,

notar, secretarul R. O., Covasna.

Ideie; — practică și progres —

Intotdeauna și în toate timpurile, marile realizări practice, au fost precedate de o formulare teoretică; de o idee sublimă, care îmbrățișând sub toate aspectele problema ce-și propunea să studieze, ajunge în decursul timpului, ca alături de o desăvârșită disciplină teoretică să se desvolte și o minunată activitate practică. Scriind aceste rânduri în capul articolului nostru, ne gândim desigur la opera ce noi oierii voim să desăvârșim.

În viața complexă a statului modern orice acțiune, oricât de vitală este ea pentru viața spirituală sau economico-materială, trebuie îndrumată pe acest șablon: — O făurire ideologică — urmată de o realizare practică. Acțiunea pe care noi oierii înțelegem să o ducem, prezintă desigur o foarte mare însemnătate nu numai pentru oieri, dar însuși pentru stat; fiindcă el este acela, care coordonează și supraveghează în toate domeniile, inițiativa oficioasă și cea particulară, puse în slujba marilor interese naționale, fie ele de domeniu social sau din foarte importantul domeniu economico-financiar. Acțiunea noastră prezintă un dublu interes: unul de ordin cultural, având ca scop primordial ridicarea culturală a oierilor, din toate punctele de vedere, ridicare ce se realizează perfect prin revista „Stâna“, organ de luptă culturală și profesională a oierilor din întreaga țară.

Al doilea scop este cel economic, care are ca obiectiv ridicarea materială a oierilor prin mijloacele cele mai

adequate vremurilor în care trăim. Vom discuta deci mai pe larg acest al doilea punct, fiindcă el este scopul final la care trebuie să ajungem, adică ceea ce spuneam la început: „o desăvârșire culturală urmată de o bună stare materială“. Pentru a putea îndeplini acest scop ne-am organizat în asociațiunea centrală U. O. și cele regionale Reuniunile Oierilor. U. O. are scopul de a interveni la forurile conducătoare pentru a se prevedea drepturi și avantagii legale pentru oieri, precum și a educa și conduce Reuniunile în spiritul de solidaritate profesională. Reuniunile sunt secții ale U. O., având o rază de activitate mai mică, mărginită la o comună sau regiune, având același scop de a propaga spiritul de solidaritate și ideea asociaționistă a ajutorului mutual. Forma juridică a acestor asociațiuni este „Persoană Morală“.

În statutele U. O. și Reuniunilor se prevăd la mijloace de lucru pe teren practic „Cooperative“ sub diferite forme. Aici aducem cu toată convingerea noastră laude conducătorilor U. O., care au știut să pună de acord teoria cu practica. Pentru a învedera acest lucru declar dela început că, cu toate avantajele legale ce statutul le-ar acorda oierilor, fie ele de domeniu fiscal sau educativ, în sensul creerii stânilor școli pentru perfecționarea fabricării brânzeturilor, nu s'ar ajunge — deși recunosc totuși un progres — la rezultatul dorit, dat fiind că producătorul direct în speță — oierul — nu va cunoaște tehnica organizării comerciale, a vânzării și va fi speculat de intermediari ca și înainte.

Deci introducerea în mijloacele de lucru practice al Reuniunilor și U. O., a „Instituției Cooperative“, o găsim fericită.

Deși în țara noastră cooperația este în fașe, și chiar în unele regiuni compromisă, totuși afirmăm și credem cu tărie, că primele cooperative rurale ce vor reuși pe deplin vor fi cooperativele de producție și desfacere în comun ale oierilor, fiindcă la ei spiritul de asociație și ideea de ajutor reciproc este dezvoltat prin însuși felul lor de viață caracterizat prin „târle“. Putem da ca exemplu mai multe țări, cari astăzi sunt în fruntea cooperației agricole rurale mondiale, și care datorită acestei minunate forme de or-

ganizare economică și socială, au ajuns să aibă o stare economică înfloritoare și spre mai marea noastră bucurie, primele clase sociale de aci, care au făcut acest pas, au fost crescătorii de vite. Aceste țări sunt Finlanda, Danemarca, Italia (sistem Luzzatti), Elveția (sist. Johann Friedrich Schär), Austria, Franța, Germania, etc. În congresul internațional cooperatist dela Budapesta din anul 1927, I. G. Duca, reprezentantul României, spunea: „*Dacă în țara mea cooperația nu a ajuns la înălțimea aceleia din alte țări, apoi singurul motiv este timpul*“.

Să căutăm deci să ne acomodăm timpului și să pornim la lucru, căci orice întârziere ne va aduce mari pagube și va compromite acțiunea noastră, așa de frumos începută.

Pentru a clădi cadrul de pornire al activității practice prin cooperative, în afară de statutele și directivele ce ni le dă Centrala Cooperativă de Indrumare și Control, vom căuta ca într'o serie de articole ce vor urma să analizăm rând pe rând toate sistemele mai principale cooperatiste din diferite țări, dar mai ales sistemele: Rochdalian, Schniltze Delitsch, Raiffeisenian, sistemul Danez, Finlandez, Rusesc (kolkhoz) etc., pentru a putea difuza în masele oierilor ideia cooperatistă și mai ales pentru a vedea cece au făcut alții, pentruca luând exemplul lor, aducând și contribuția noastră și adaptându-ne nevoilor și împrejurărilor locale, să putem zidi ceva cu adevărat trainic. Convinși, că în cele din urmă truda tuturor fraților oieri și mai ales a inimoșilor lor conducători va fi încoronată de succes, nu putem încheia articolul nostru decât cu cuvintele: „*Muncă, perseverență, cinste și demnitate și izbânda va fi a noastră*“.

Ion L. Apostoloiu

cenzor al U. O.

absolvent al Ac. Com. din București.

București, Februarie 1936.

Cuvânt de deschidere la cursul pomicol din Sibiu

În ziua de 17 Februarie crt. s'a deschis la Sibiu un curs pomicol organizat de Uniunea Camerelor de Agricultură din București, cu concursul Camerii de Agricultură Secția județului Sibiu. Cursul a durat 7 zile, adecă până la 23 Februarie inclusiv.

Cu această ocazie dl Nicolae Muntean președintele U. O. și directorul revistei noastre, în calitate de președinte al Camerii de Agricultură Circumscripția Sibiu și al Secției jud. Sibiu, a rostit următoarea cuvântare plină de adevăr, idei sănătoase și curagioase!

*Domnule Prefect,
Domnilor,*

Frumusețile și bogățiile țării noastre au devenit legendare!

Ne mândrim cu toții de ele oriunde și la orice ocazie!

Cu toate acestea, frumusețile țării cântate de toți poeții și scriitorii, simțite de unii dintre noi și descrise cu cinste în cărțile de curs primar până la cel universitar, prea puțin au izbutit să atragă nu streini, ci pe ai noștri chiar, cari mai bucuroși cheltuiesc milioane pentru a vizita și admira frumusețile și bogățiile străinilor, cari nici pe departe nu se pot compara cu ale noastre! Proverbul românesc se adeverește și în acest caz: „Găina vecinului e curcă”!

Bogățiile țării la fel se irosesc, fără să mărească, sau îmbogățească în mod vizibil și crescând inventarul celor, care-și topesc trupurile sleite de putere în arșița soarelui de vară, sau înfruntând viscoalele ierne!

Agricultorul român — înțeleg sub agricultură toate ramurile sale, — muncește din greu și câștigă puțin, în mod invers proporțional cu munca istovitoare ce săvârșește!

Conservator din fire perseverează în ceea ce a apucat din moși strămoși!

Greu se lasă convins îndeosebi de sfaturile trimise prin circulare! El vrea să vadă cu ochii, să pipăie cu mâna și apoi să culeagă! Convins însă odată pentru anume lucru el îl urmează fără șovăire!

Pretinde, ca cei, cari au avut fericirea să învețe greaua și complicata știință a agriculturii cu toate ramurile sale, să ia contact direct cu el și cu profesia lui!

Să se părăsească birourile, căci e păcat D-lor, ca oameni cu Academie Agricolă sau Facultatea Veterinară să facă administrație pură și să controleze registrele de contabilitate!

Inversându-se rolurile, treburile merg greu, ca să nu zicem prost și calea se încurcă.

Cât timp va mai dura mentalitatea bolnavă, că e umilitoare, ca să nu zic dejositor pentru un absolvent de Academie să facă agricultură sau creștere de animale, situația va rămâne neschimbată! Orice sfat și orice bună intenție se năruie!

Cerem ca corpul agronomic și cel veterinar, stăpân pe cele învățate și îndeosebi experiate să iese în mijlocul plugarilor și crescătorilor, îndrumându-i în mod practic pe calea progresului; să nu mai fim nevoiți spre rușinea noastră, a importa bulgari, cari să ne producă legumele!

Odată organizată Dlor, producția în mod rațional trebuiește organizată necondiționat și valorificarea produselor!

Una fără alta sunt imposibil de conceput!

Propagandă s'a făcut Dlor și se va mai face, multe se vor îndrepta chiar, de bine de rău, dar, dacă plugarul sau crescătorul nu are puțința a-și desface produsele, urmează descurajarea, ca să nu zicem desnădejdea!

Să urmăim principiul economic elementar: mai puțin produse, dar de calitate!

În această ordine de idei îmi permit Dlor a face declarația, că vedem în acțiunea pe care U. C. A. a luat-o de a ține cursuri practice, singurul mijloc pentru atingerea scopului, care nu poate fi altul decât încurajarea și luminarea până la perfecție a agriculturii noastre!

Camera de Agricultură Secția jud. Sibiu, reprezentantă a agricultorilor și nevoilor lor s'a silit și năzuiește din puteri a deveni ceiace cu adevărat trebuie să fie: Indrumătoarea și apărătoarea agricultorilor și agriculturii județului! În actuala organizație foarte greoaie și lipsită de mijloacele materiale a făcut și face cât îi stă în putință!

Fapt îmbucurător este, că agricultorii județului apreciind la justa valoare eforturile depuse de Secție în interesul lor, se adresează cu încredere, cerând sfatul și părerea ei în lucrările care îi privesc!

Am înțeles și înțeleg Dlor, că în o țară agricolă cum e a noastră, prima instituție într'un județ să fie Camera de Agricultură! Durere mulți înțeleg altfel!

Nu-mi este în fire să fac complimente nemeritate, dar trebuie să recunosc, că cinstea ce ni s'a făcut alegându-se Sibiul pentru cursul de pomicultură o merităm, căci pe lângă agricultori, crescători de vite, viticultori harnici și înțelegători, avem și o seamă de pomicultori pricepuți și cu un foarte bun nume!

Această alegere este pentru noi un îndemn, ca și în celelalte ramuri ale agriculturii, să ne silim a face cât mai mult și cât mai bun!

Sfaturile și demonstrațiile practice în deosebi, vor contribui mult la perfecționarea și intensificarea pomiculturei județului nostru!

La fel dorim ca cele ce domnii conferențieri vor preda și domnii ascultători vor învăța să fie răspândite în județele, cari i-au trimis aici, întrecându-ne în a face din acest ram un izvor de venit sigur și continuu pentru cei cari se ocupă de el!

De încheiere țin să mulțumesc în numele agricultorilor din județ și secției, U. C. A. pentru cinstea ce

ne-a făcut; și Dlor conferențieri și ascultători pentru munca și interesul ce le purtați și să vă asigurați de toată dragostea și recunoștința lor, urându-vă spor și izbândă deplină spre mulțumirea Dv., a noastră și a pomicultorilor județului și județelor pentru progresul cărora muncii!

Dela U. O.

U. O. a închiriat pe termen de 3 ani o casă cu 3 camere și pivniță, care să servească toate trebuințele Uniunii. Localul a fost inaugurat în ziua de 16 Februarie corent, în cadrul unei creștinești sărbări la care au luat parte o mulțime de oieri cu femeile lor.

Au mai participat la această mare sărbătoare oierească: în numele oficiului parohial cei 3 preoți din comună, primarul comunal Dl Ioan Șerb, în numele serviciului sanitar Dl Dr. Eugen Dobrotă, Reuniunea oierilor, cu steagul, Societatea de muzică „Doina“, Societatea „Muzeul Poiana“, Banca „Păstorul“, Reuniunea pompierilor și Societatea de vânătoare.

Cei trei preoți au oficiat un scurt serviciu religios, după care a luat cuvântul preotul D. Ciuchendea. Sf. Sa a spus între altele:

Rostul oieritului este bine definit și cunoscut de toate partidele de guvernământ! Dacă în vechime cu greu se puteau câștiga drepturi pentru oieri, astăzi este mult mai ușor, dar se poate câștiga numai prin organizație!

Urează U. O. spor la muncă și progres!

Dl Nicolae Muntean președintele U. O. a ținut apoi cuvântarea ce o publicăm în altă parte a revistei!

Mulțumește tuturor participanților!

Casseria U. O. confirmă și pe această cale primirea următoarelor sume:

Trecut din Nr. 2 Lei 5.856.—

1. Dela Camera de Agricultură Secția județul Sibiu	„	20.000.—
2. Dela Reuniunea oierilor din Covasna, județul Treiscaune:		
a) Taxa de bază către U. O. Lei 1000.—		
b) Taxa de lei 25 către U. O. pentru 35 membrii „		875.—
c) Costul alor 50 broșuri „Noui zări“	„	1000.—
		2.875.—
3. Dela Reuniunea oierilor din Râul Sadului județul Sibiu:		
a) Taxa de bază către U. O.	„	1.000.—
4. Dela Reun. oierilor din Poiana-Sibiului:		
a) Taxa de lei 25 către U. O. pentru o seamă din membrii Reuniunii .	„	1.300.—
5. Dela Reuniunea oierilor din Tilișca județul Sibiu:		
a) Costul alor 25 broșuri „Noui zări“	„	500.—
6. Dela Reuniunea oierilor din Novaci județul Gorj:		
a) Taxa de bază către U. O. Lei 1000.—		
b) Taxa de lei 25 către U. O. pentru 40 membrii „		1000.—
	„	2.000.—
7. Dela Dl Nicolae Bâldea din Cioara județul Alba:		
a) Costul alor 10 broșuri „Noui zări“	„	200.—
		<u> </u>
	Total .	Lei 33.731.—

— — —

CONVOCARE.

Membrii comitetului U. O. se convoacă prin aceasta în ședință pe ziua de 15 Martie crt.

Ședința se va ținea în o sală a Camerii de Agricultură Secția jud. Sibiu și se va deschide la ora 9 dimineața.

Ordine de zi:

1. Valorificarea lânii.
2. Inițierea băncii și cooperativei Uniunii oierilor.

3. Cooptarea de membri în comitet.
4. Reuniuni înființate.
5. Diferite cereri înaintate On. Guvern.
6. Diverse.
7. Propuneri.
8. Interpelări.

Poiana-Sibiului, la 1 Martie 1936.

(ss.) Președinte;
Nic. Muntean.

(ss.) Secretar general:
Ilie Muntean.

Atragem luarea aminte, că membrii în comitetul U. O. sunt toți cei aleși de congresul dela 21—XI—1935, a căror nume l-am publicat în revista Nr. 9—12 din 1935, precum și toți președinții Reuniunilor.

Având în vedere marea însemnătate a obiectelor puse în ordinea de zi așteptăm ca fiecare membru să fie prezent.

Cheltuielile de transport și întreținere le vor suporta Reuniunile.

— — —

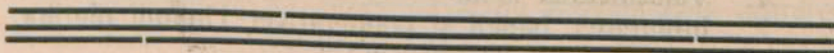
Mulți oieri ne întreabă ce să facă, dacă puțini fiind în o comună nu pot înființa reuniune deși le este dorința.

Noi îi sfătuim să înființeze reuniune mai mulți din comunele învecinate și dacă nici așa nu este posibil atunci îi sfătuim să se înscrie direct în una din categoriile prevăzute în Statutul U. O.

Nimeni însă să nu rămână în afară de organizație.

— — —

Recomandăm reuniunilor noastre să-și închirieze câte un local, care să fie casă de întruniri și sfat pentru membrii reuniunii.

Pagina Reuniunilor

Reuniunea oierilor din Tilișca, jud. Sibiu și-a ținut adunarea generală ordinară la 12 Ianuarie crt.

Adunarea generală a fost prezidată de președintele Reuniunii dl Ioan Iuga, secretar fiind dl Gheorghe Bratu, iar verificatori dnii Ioan I. Iuga și Dumitru P. Bratu.

S'a cetit raportul comitetului, al comitetului de cenzori și al casarului pe cari adunarea generală le-a aprobat și votat cuvenitul absolutor pentru anii de gestiune 1930—1935.

Se alege apoi următorul comitet și comitet de cenzori cu mandat de câte 3 ani.

În comitet au fost aleși:

1. Ioan C. Iuga, președinte. 2. Ioan I. Bratu, vice-președinte. 3. Ioan Popa înv., notar. 4. Gheorghe Bratu, cassar. 5. Ioan D. Iuga, bibliotecar. 6. Avram Bunea Nr. 45. 7. Ioan Câmpean Nr. 620. 8. Ioan Bumbea Nr. 574. 9. Danil Bunea Nr. 167. 10. Vasile P. Opriș Nr. 644. 11. Dumitru Zeic Nr. 203. 12. Ioan I. Rodean Nr. 536. 13. Pavel Banciu jun. Nr. 71. 14. Dumitru Lalu Nr. 198. 15. Ioan Iuga Maniu Nr. 565. 16. Ioan Șt. Banciu Nr. 120. 17. Constantin Bunea Nr. 68.

Cenzori: 1. Dumitru N. Bunea Nr. 69, președinte. 2. Vasilie N. Iuga Nr. 384. 3. Ioan P. Opriș Nr. 271. 4. Dumitru I. Bratu Nr. 47. 5. Ioan Frăcea Nr. 600.

Reuniunea și-a închiriat local pentru trebuințele sale.

Dorim și nădăjduim, că în viitor vom putea înregistra cu plăcere cât mai multe înfăptuiri ale noiei conduceri a Reuniunii oierilor din Tilișca, în interesul oierilor și al oieritului.

— — —

Oierii din com. Covasna, jud. Treiscaune adunați în adunare generală de constituire în ziua de 29 Decembrie 1935, au hotărât înființarea Reuniunii oierilor din Covasna și s'au constituit alegându-și următorul comitet și comitet de cenzori:

În comitet au fost aleși:

Președinți de onoare: Preot Eremia Ticușan și Niță Buzea inv. 1. Ioan Gh. Papuc, oier, președinte. 2. Dumitru I. Furtună, oier, v.-președinte. 3. Ioan Ciangă, notar, secretar. 4. Nicolae I. Furtună, oier, cassar. 5. D. I. Olteanu, oier. 6. N. Sandulea, oier. 7. D. Olteanu (Slabu), oier. 8. I. Munteanu (Fumea), oier. 9. C. C. Furtună, oier. 10. I. Balea, oier. 11. I. Costea, oier. 12. D. Ciangă, oier. 13. N. Ștefan, oier. 14. Gh. Sorescu, oier. 15. Staicu Olteanu, oier. 16. Toader Costea, oier.

Cenzori: 1. Alexe Teculescu, oier. 2. A. Papuc, oier. 3. N. Timaru, oier. 4. Pavel Sandulea, oier. 5. C. I. Olteanu, oier.

Cenzori supleanți: 1. I. Bârlă (Pește), oier. 2. N. Neguț, oier.

Dorim Reuniunii oierilor din Covasna viață lungă, bună înțelegere și spor în toată activitatea ce va desfășura pentru binele oierilor și progresul oieritului.

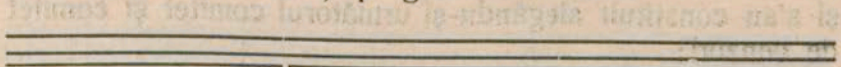
Oierii din com. Novaci jud. Gorj, adunați în ziua de 6 Ianuarie crt. s'au constituit în Reuniune a oierilor alegându-și următorul comitet și comitet de cenzori:

În comitet au fost aleși:

1. I. Giugiulan, președinte. 2. Gh. Șt. Deaconescu, v.-președinte. 3. I. M. Comănescu, secretar-cassar. 4. Alexandru Roibu. 5. Constantin Mănițeanu. 6. Ion I. S. Ivan. 7. Ioan Gh. Drăgănoiu. 8. Filimon Filimonescu. 9. Ilie Porumbel. 10. Gh. Gh. Piluță. 11. Alex. I. Comănescu. 12. Gh. P. Coconețu. 13. Gh. I. Popescu. 14. Gh. Gh. Oprescu.

Cenzori: 1. Ion Gh. Ciorogariu. 2. Gh. D. Comănescu. 3. Gh. D. Ștefănoiu. 4. Har. D. Șeandru. 5. Alex. I. Opreșcu.

Dorim Reuniunii oierilor din Novaci viață lungă, bună înțelegere și spor în toată activitatea ce va desfășura pentru binele oierilor și progresul oieritului!

INFORMAȚIUNI

Anunțăm cetitorii noștri, că binecunoscutul nostru colaborator, Dl Dr. Ing. I. Dăncilă, a obținut în luna Februarie a. c. și licența în Academia de Inalte Studii Comerciale și Industriale din Cluj.

D-Sa a fost deja de mult convins, că rentabilitatea unei gospodării depinde foarte mult de spiritul *organizator* al conducătorului, de priceperea lui pentru a produce cât mai mult, mai bun și mai ieftin, pe de o parte, iar pe de alta de a vinde cât mai cu preț.

Factorii, producția și valorizarea, trebuiesc bine stăpâniți și armonizați, pentruca întreprinderea să aducă câștig.

Cunoașterea gustului publicului, a mersului prețurilor de pe piață și mai ales precizarea prețurilor pieței interne și externe, sunt chestiuni cari trebuiesc avute în vedere la stabilirea planului de producțiune viitoare.

Problemele cele mai grele de rezolvat azi, cari au dus la criză și la restricțiunile comerciale dintre state, sunt cele de ordin economic.

Repartizarea și valorizarea în condițiuni optime pot fericii numai pe producător și mulțumi pe consumator.

Și pentru a fi inițiat și a înțelege și aceste chestiuni, a ținut D-sa să studieze și Academia Comercială.

Studiile D-sale strălucite din țară și străinătate, precum și activitatea extrașcolară, — prin colaborarea, în fiecare an, deja din 1930, la Calendarul pentru popor al Asociațiunii, la Calendarul Săteanului, la Amicul Poporului și prin instructivele și apreciatele articole la revista „STĂNA”, — ne îndreptățesc să legăm mari speranțe de acest fiu al nostru.

Vești bune.

În ziua de 16 Februarie a. c. Reuniunea Oierilor din Șugag, jud. Alba, a dat o foarte reușită producțiune teatrală împreună cu joc, în sala școlii primare din centru. Au participat o mulțime de oieri cu intelectualii comunei în frunte și mult popor. Au luat parte delegații U. O. cu dl I. Muntean secretar general în frunte, apoi delegații Reuniunilor din Poiana-Sibiului, Loman și Jina, cari prin prezența lor au contribuit mult la solidaritatea oierilor.

Piesele teatrale au fost bine alese, pe înțelesul poporului, și bine interpretate. Jucătorii și-au făcut datoria. Rezultatul moral și material a fost peste așteptări!

Așteptăm cât mai multe producții de acest fel.

Laudă celui ce știe să conducă astfel Reuniunea și d-lor învățători din cătunele Arți și Mărtinia. Cinste membrilor ei, cari dau dovadă că sunt activi și că au și calități artistice.

După producție a urmat joc în localul „Nistorescu”, cu săli archipline, până'n zori.

Nu putem încheia veștile bune fără a aminti încă 2 evenimente însemnate dela oierii din Șugag. Anume: inaugurarea școalei primare din cătunul Bârzana (la 27 Dec. 1935) și inaugurarea școalei primare din cătunul Mărtinia (la 2 Febr. 1936). Aceste școale s'au construit pentru a deservi nevoile școlare ale fraților oieri din acele părți.

Cel, care a luat inițiativa, a stăruit și a condus edificarea acestor școale, secondat de toți intelectualii și fruntașii comunei, învățătorul Miron Ștefan, a avut în vedere numai binele poporului din cătunele Șugagului: emanciparea culturală a fraților săi oieri! Deși dânsul muncește la construirea unei școale noi în cătunul Arți (a patra școală), este foarte modest, nu cere recompense și nu așteaptă laude, ci numai sprijinul și concursul autorităților comunale și județene, pentru a le termina pe toate, spre folosul celor ce le vor cerceta!

Cinste acestui învățător, intelectualilor și oierilor șugageni!
Delamunte.

Din 17—23 Februarie crt. s'a organizat în Sibiu, de Uniunea Camerelor de Agricultură București, cu concursul Camerii de Agricultură Secția jud. Sibiu, un curs pomicol, la care au luat parte ingineri delegați ai Secțiilor agricole din toată Transilvania.

Din județul Sibiu, au luat parte la curs un preot și 13 învățători.

La deschiderea cursului, dl Nic. Muntean, președintele U. O., în calitate de președinte al Camerii de Agricultură circ. Sibiu și al secției Sibiu, a ținut o înțeleaptă cuvântare pe care o publicăm în altă parte a revistei.

Ne bucură faptul, că cei chemați se interesează de nevoile pomiculturii!

Sperăm, că a sosit și rândul oierilor!

Citim în „Universul” din 2 Februarie 1936:

Au murit 8 milioane de oi din cauza secetei.

Sidney, 30 (Rador). — După calculele oficiale, au pierit numai în statul Queensland din cauza secetei din ultimele săptămâni peste opt milioane de oi.

Tot în „Universul am citit;

Lână sintetică din caseină

În urma aplicării sancțiunilor economice, Italia și-a văzut exportul de brânză „gorgonzola” aproape complet oprit. Spre a remedia această mare pierdere, italienii încearcă acum să transforme caseina din marile cantități de lapte care prisoșesc, în lână sintetică. După unele calcule, această lână nouă va satisface jumătate din cerințele totale ale Italiei; fabricile cari se organizează în clipa de față sunt destinate să producă 25 de tone pe zi, fiecare, cifră care va atinge, cu timpul, 15 mii de tone anual. Cheltuielile de producție vor reprezenta numai jumătate din valoarea lânii importate. Experții străini, care au examinat unele probe, au declarat că înfățișarea acestei lânii sintetice este din cele mai plăcute, dar că rămâne de verificat, dacă la spălat și la purtat ea va avea rezistența dorită.

Pentru cititorii noștri

Dl învățător C. Mercore ne aduce la cunoștință, că împreună cu gospodarii din localitatea sa a format o frumoasă pepinieră cu meri, peri, nuci, zarzari-caisi, cireși, etc., apoi diferite feluri de puieți, răsaduri de căpșune, etc. Pomii sunt de bună calitate (căci pepiniera e sub controlul Statului) și prețurile mai mici ca la oricare pepinieră. Pentru încredințare cereți catalogul acestei pepiniere pe anul 1936 gratuit (cititorii noștri au o reducere de 10%). Adresați-vă la *C. Mercore, înv. Pocoleni jud. Baia*.

Cărțile D-nei Mara N. Popp se găsesc de vânzare la autoare în București, str. Brezoianu 27, de unde se pot comanda.

Oierii dintr'o anume comună au de vânzare zilnic la 3000 kg. lapte de oaie.

Doritorii de a-l cumpăra să se adreseze la U. O.

Am primit la redacție cartea Dlui Dr. Emil Precup, directorul liceului din Gherla, intitulată „Păstoritul în Munții Rodnei”. Prețul Lei 50'—.

Din lipsă de spațiu n'am putut publica toate articolele și poeziile primite la redacție. Le vom face loc în numerile viitoare.

Am primit în contul abonamentului:

200 Lei:

JUD. GORJ; Com. Novaci; Filimon Filimonescu.

100 Lei:

JUD. BRAȘOV: Com. Moeciul de sus: Aohim Gărbăcea.

ORAȘUL CLUJ: Dr. C. Predescu, prof. la Academia agricolă.

JUD. DOLJ: Orașul Calafat: Căpitan Gheorghe Stoica.

JUD. GORJ: Com. Novaci: Gh. Șt. Deaconescu.

JUD. SIBIU: Com. Poiana-Sibiului: Ilie Muntean 631, Ioan Șerb 1223, Ioan Vonica 1270, Dumitru Stoian 499, Dumitru Vonica 402, Ion Șufană 1073, Ion Șufană 659, Nicolae Muntean 956, Romulus Vraciu inv. dir. pens., Gheorghe Radu 885, Eudochia Ban inv., Ilie Prodan 824, Ilie Dobrotă 136, Ion Muntean 141, Nicolae Ban croitor, Nicolae Lal 1281, Nicolae Oprean notar și Gheorghe Olariu 1096.

Com. Rășinari: Petru Cioran 924.

Com. Râul Sadului: Ioan Căndea.

Com. Sângătin: Ing. Alexandru Măcelar.

Orașul Sibiu: Constantin Poplăcean și Dumitru Șerb.

Com. Tilișca: Reuniunea Oierilor.

Com. Vale: Ion Nartea 42.

JUD. VÂLCEA: Com. Vaideeni: Ștefan I. Tomescu și Grigore Gh. Săvoiu.

JUD. VLAȘCA: Com. Ardeleni: Ion I. Vonica.

60 Lei:

JUD. BRĂILA: Com. Traian: Suci Constantin.

JUD. SEVERIN: Com. Ohababistra: Vichentie Muntean.

50 Lei:

JUD. SIBIU: Com. Sadu: Nicolae Veștemean.

Ziare și reviste primite la redacție: „Isus Biruitorul“ Nr. 8-9, Sibiu, „Lumina Satului“, Nr. 2, com. Grumăzești, jud. Neamț, „Glas românesc în regiunea secuizată“, Nr. 180, Odorheiu, „Arddealul“, Nrii 7-8, Brașov, „Tribuna“, Nr. 411, Sibiu, „Bravo“, Nrii 154 și 155, Arad, „Românizarea“, Nr. 22, București, „Ortacul“, Nr. 32, Focșani, „Ecoul“, Nr. 3, Bacău, „La Vie Politique et Littéraire“, București, „Foaia Plugarului“, Nr. 2, Constanța, „Plugarul“, Nr. 1, Brăila, „Drumul Nou“, Nrii 2 și 3, București, „Calea Nouă“, Nrii 4, 5, 6, 7, București, „Revista crescătorului de animale“, București, „Plaiuri Săcelene“, Nr. 1, Satulung-Săcele, Brașov, „Acțiunea Pomicolă“, Nr. 2, Fălticeni, „Idei Incrucișate“, Nr. 17, Silistra, „Vremuri Noi“, Nr. 4, Brașov.

Ce mai e nou în țară?

Cum mai merge politica?

În luna Februarie a fost o mare luptă politică între partidul lui *Mihalache* și partidul lui *Goga-Cuza* (național-creștin). Lupta s'a dat în județul *Mehedinți*, unde au fost alegeri pentru un loc de deputat. Timp de o lună de zile lupta dela *Mehedinți* n'a slăbit de loc. Au fost și morți și răniți, ca în orice luptă. Invingători au ieșit național-țărăniștii. Totuși și *Goga* a avut 18.000 voturi. La alegerile dela *Hunedoara* au ieșit tot național-țărăniștii.

Parlamentul s'a deschis la 20 Februarie.

Alte știri și întâmplări din țară.

* **M. S. Regele a sosit în țară.** Cu ocazia înmormântării Regelui Angliei, M. S. Regele Carol II. s'a dus la Londra. După ce a stat aci câteva zile, întâlnindu-se și sfătuindu-se cu mai mulți miniștri englezi, M. S. Regele s'a dus la Paris. Aci a stat aproape 2 săptămâni, având întâlnire cu miniștrii francezi și punând la cale lucrurile păcii din lume. În sfârșit după o lună de zile, M. S. Regele s'a întors în țară la 20 Februarie. Credem că această călătorie a Regelui e de mare folos pentru țară.

* **A venit iarna.** În sfârșit a venit și iarna, cu zăpadă și vifor. Nici de data aceasta n'au putut lupii s'o mănțe de tot. Totuși iarna e destul de dulce și caldă. Doar în Basarabia a fost mai aspră. Tot unde te doare, te lovești.

* **S'a scumpit bumbacul.** Din cauză că toate țările se pregătesc de război, bumbacul e foarte căutat. De aceea el s'a scumpit mult. A ajuns aproape dublu prețul. Credem, că se va scumpi și lâna oierilor. Și chiar s'ar scumpi mult, dacă oierii ar fi organizați și n'ar vinde-o pe nimic.

* **S'au născut doi copii lipiți deolaltă.** În județul Botoșani o femeie a născut două fete lipite cu spatele una de alta. Copiii și mama sunt sănătoși.

* **Un miel cu 3 capete și cu picioare de vițel.** O oaie a unui țăran din Vurpăr-Alba a fost omorâtă de un lup. Mare a fost mirarea tuturor când au văzut, că oaia avea în ea un miel cu 3 capete și cu picioare de vițel.

* **Au ieșit bani noi de 250 lei.** Din fabrica de bătut bani dela București au ieșit acum bani de 250 Lei. Se aseamăna cu cei de 100 Lei.

* **Câți s'au născut și câți au murit anul trecut în țară?** După socotelile făcute, în anul trecut 1935 s'au născut 585 mii suflete. Iar numărul celor ce au murit e de 403 mii. Deci un spor de 182 mii suflete.

* **Un nou vapor românesc** In luna Februarie a fost terminat vaporul „Regele Carol II“. El a fost lucrat în șantierele românești dela Turnu-Severin.

* **Au mai căzut doi sburători de-ai noștri.** Acum de curând au mai căzut doi dintre sburătorii noștri cei mai buni. Ei au căzut în munții Banatului. Păcat de ei.

Ce mai e nou în străinătate ?

* **Inmormântarea regelui Angliei.** După cum am scris în numărul trecut regele Angliei a murit. La înmormântarea lui au luat parte 6 regi, 27 prinți, președintele Franței și 33 de trimiși din toate părțile lumii. A fost o îngropăciune ca'n povești. Carul cu sicriul regelui a fost tras de 140 de marinari. Au fost aduse la sicriu peste 10 mii de coroane. 7 mii de persoane s'au îmbolnăvit de înghesuială. Peste un milion de oameni au văzut înmormântarea aceasta.

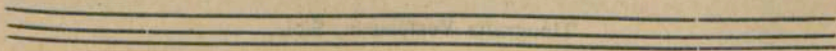
* **Stările din Grecia.** După venirea regelui George pe tronul Greciei părea, că s'au mai liniștit luptele politice. Au urmat însă alegerile de deputați, cari au tulburat iar viața politică a Greciei. Acum partidele nu se pot înțelege să formeze un guvern de unire. Generalul Condylis a murit la repezeală. El adusese pe rege în țară.

* **Primejdia războiului dela răsărit.** Afară de războiul din Abisinia, e pe cale să se înceapă un alt războiu între Japonia și China. Căci cum spuneam în numărul trecut Japonia înghite mereu din plăcinta mare a Chinei. Pentrucă China e slab înarmată iar Rusia, care ar vrea să îmbrace și ea din China, se teme de război. Acum însă se pare că Rușii se țin mai tari pe situație și sunt gata să sară asupra Japoniei. Un războiu între aceste țări tari ar fi primejdios pentru toată lumea.

* **100 mii jidani pleacă din Germania.** Jidanii pleacă mereu din Germania din cauză, că nici un neamț nu mai cumpără nimic dela jidani. Deci nemții nu scot jidanii cu deasila din țară ci îi fac să plece ei de bună voe. E lucrul cel mai cuminte.

* **Cum mai merge războiul din Abisinia?** Războiul dintre Italiani și Abisinieni merge înainte. Italianii înaintează mereu în inima Abisiniei. Generalul italian Graziani e spaima abisinienilor. El a înaintat în 8 zile cu 400 kilometri în Abisinia. Se apropie de Adis-Abeba. A nimicit complet armata rasului Desta, ginerele Negusului. Din cauza asta Negusul l-a degradat și l-a băgat la închisoare. Văzând această înfrângere groaznică Negusul Abisiniei s'a dus pe front să-și îmbărbăteze soldații. Acum de curând aflând italianii că Negusul e în orașul Desie, s'au dus cu aeroplanelor și au bombardat palatul regal. Negusul a scăpat însă neatins. Ba a pus mâna pe un tun și a tras contra avioanelor. In curând vor începe însă ploile de primăvară în Abisinia și războiul va merge mai greu.

Nicolae Vonica.

„STÂNĂ“

REVISTĂ PROFESIONALĂ ȘI DE CULTURĂ

ORGAN AL OIERILOR DIN ÎNTREAGA ȚARĂ

Director: **NICOLAE MUNTEAN**
